

kubbe, kaburga kemerler şeklindeki tezyinî mahiyet gösteren mimari elemanlarla teşkilâtlandırılmıştır. Yüksek kasnaktan bu kaburga kemerli soğan kubbeğe geçiş mukarnaslar vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. Türbe iç mekânının güneydoğu köşesindeki bir merdivenle inilen cenaze mahzeni, dört yöne açılan dört kollu bir plana göre inşa edilmiştir.

Merasim avlusunun kuzeyinde yer alan büyük ve derin eyvan türbenin esas girişi iken sonradan Uluğ Bey tarafından ör­dürülmüş ve binanın doğu tarafında yapılan uzun bir ilâve ile giriş bu yöne alınmıştır. Eski girişi teşkil eden kuzeydeki yüksek sivri kemerli büyük eyvan, bugün ancak şerefelerine kadar sağlam kalmış olan iki minareyle desteklenmiştir. Daha eski örneklerde olduğu gibi, bütün külli­yeye hâkim durumda bulunan giriş eyvanının ve onun gerisinde yer alan ana yapının önemini belirtmek için inşa edildiği bilinen bu iki minare ile destekledikleri eyvan teşkilâtının, daha sonra yapılan ve bugün temelleri ortaya çıkarılmış olan ilâve­lerin arkasında gizli kaldığı anlaşılmaktadır. Uluğ Bey tarafından inşa ettirilen koridor dört bölmeli bir geçittir ve her bölme­nin üstünde tonoz örtüler yer almaktadır.

Restorasyonlarla eski güzelliğine kavuşturulan türbenin ve büyük taçkapının tezyinatı muhteşem olup kapı ile türbenin cephesinde mozaik çinilerden, iç yüzünde ise değişik malzemelerden faydalanılarak yapılmıştır. Taçkapının süslemeleri, mukarnaslarla birlikte bitkisel motiflerin hâkim olduğu bir görüntüye sahiptir. Türbenin dış cephesinde yer alan tezyinat farklıdır ve daha çok siyah ve fi-

rûze mozaik çiniler kullanılarak yapılmış küfî yazı kuşakları ile geometrik motiflerden oluşmaktadır. Sonradan ilâve edilen mimari kısımların örttüğü bölümlerin dışında kalan yerlerden anlaşıldığına göre, sekizgen alt gövdenin dış cepheleri ism-i celâl ve ism-i nebevî, kubbe kasnağı ise "hüvelbâkî" ibarelerinin meydana getirdiği küfî hat örnekleriyle tezyin edilmiştir. Minarelerde de bu tip bir tezyinatın bulunduğu anlaşılmakta, geometrik süsleme şeritleriyle son bulan kasnak üzerindeki kubbenin ise lâcivert ve firûze çinilerle yapılmış geometrik tezyinata sahip olduğu görülmektedir.

Türbenin içi çeşitli malzemenin değişik tarzlarda kullanılmasıyla ağır ve göz alıcı biçimde süslenmiştir. Duvarların alt kısımları akik rengi altıgen çinilerle kaplanmış ve bu kaplamalar bir mukarnas şeridiyle sonuçlandırılmıştır. Bu kısmın üstünde ve zeminden 2 m. yükseklikte yeşim zemin üzerine altın yaldız harflerle yazılmış bir âyet kuşağı yer almakta, daha yukarıda da sıva üzerine yapılmış kalem işlerinin üstünde değişik malzemenin kullanıldığı yıldızlardan oluşan bir bölüm göze çarpmaktadır. Yan nişlerin üst kısımlarındaki mukarnaslar, firûze rengi boyalı ve altın yaldızlı kalıplanmış kâğıtla kaplanmıştır; bu kısmın üstünde de yine altın yaldız harflerle yazılmış bir kitâbe şeridi bulunmaktadır. Kubbenin içi de kalıplanmış kâğıtla kaplanmış ve tepede karşılaştıran palmetlerle süslenmiştir. Türbenin içinde bulunan lahitlerin en muhteşemi Timur'a ait olup koyu renk yeşimdir; diğerleri ve ölü mahzeninde bulunanlarsa mermerdendir.

BİBLİYOGRAFYA :

- A. U. Pope, *A Survey of Persian Art from Pre-historic Times to the Present*, New York 1938, tür.yer.; K. A. Shakurin, "Eshcherieraz o Porebenii Timura", *Materialni Po Istorii Uzbekistana*, Tashkent 1963, s. 114-122; I. E. Pletnev, "Formirovaniya Slozhnikh arkhitekturnikh kompleksov u mavzoleev Qusam Ibn Abbasi i Gur Emir", *Materiali i issledovaniya Po Istorii i Restavratsii Arkhitekturnikh Pamiatnikov materialnoi Kulturi*, Tashkent 1967, I, 43-62; Y. M. Aleskerov - G. I. Babacanova, *Samar-kand*, Semerkand 1970, s. 128-142; E. Knobloch, *Beyond the Oxus*, London 1972, s. 128-130; I. F. Borodina, "Dekorativnaya Sistem V Nutevgo Postrastva Mavzoleia Gur-Emir V Samar-kande", *Istoriya Kultura Narodov Sred-nii Azii* (ed. B. G. Gafurov - B. A. Litvinski), Moskva 1976, s. 116-123; I. E. Pletnev, "K Voprosi Opgrebeniakh V Sklepe Pod Mavzoleem Gur Emir", *Sredniaya Azii ee Sasedi V Drevnosti Srednevekove* (ed. B. A. Litvinski), Moskva 1981, s. 53-63; G. Mitchell, *Architecture of the Islamic World*, London 1984, s. 262, ayrıca bk. tür.yer.; J. Hoag, *Islam*, Stuttgart 1986, s. 140-141; A. P. Kolbinchev - L. Y. Mankobskaya, *Po Drevnim Gorodam Uzbekistana*, Moskva 1988, s. 166-169; L. Golombek - D. Wilber, *The Timurid Architecture of Iran and Turan*, Princeton 1988, s. 260-263, ayrıca bk. tür.yer.; Z. Schubert-Solden, "Das Grab Timur in Samarqand", *OA*, I (1911), s. 131-139; P. M. Sykes, "Tamerlane", *As.Af.*, II/1 (1915), s. 17-33; O. Grabar, "Epikrafika Vostoka, Vols. I-VIII by V. A. Krachkovskaia", *Ars Orientalis*, II, Washington 1957, s. 547-560; A. A. Semenov, "Gür-i Emir Türbesinde Timur'un ve Ahfadının Mezar Kitabeleri" (trc. Abdül-kadir İnan), *TTK Belleten*, XXIV/93 (1960), s. 139-169; V. V. Barthold, "The Burial of Timur", *Iran*, sy. 12, Tahrân 1974, s. 65-87.

A. ENGİN BEKSAÇ

GURÂBİYYE

(الغرابية)

Hız Peygamber, iki karganın (gurâb) birbirine benzemesi kadar Hz. Ali'ye benzediği için Cebrâil'in vahyi yanlışlıkla Ali yerine Muhammed'e indirdiğini iddia eden aşırı Şii bir grup (bk. GÂLİYYE).

GURBÂL, Muhammed Şefik

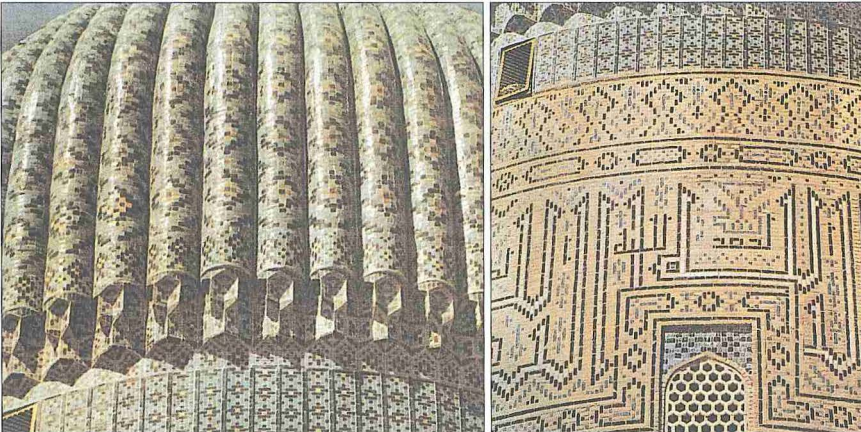
(محمد شفيق غربال)

(ö. 1894-1961)

Mısırlı tarihçi ve eğitimci.

İskenderiye'de doğdu. Mısır'ın ünlü Gurbâl (Gırbâl) ailesine mensuptur. İlk ve orta öğrenimini burada gördükten sonra 1915 yılında Medresetü'l-muallimîne'l-ulyâ'yı bitirdi; aynı yıl İngiltere'ye gönderildi ve lisans öğrenimini Liverpool'da ta-

Gür-i Emir'in kubbe ve kasnağından birer detay

mamladı. 1919'dan itibaren Mısır'da eğitimle uğraştı. 1922'de tekrar İngiltere'ye gönderildi ve iki yıl sonra, Londra Üniversitesi'nde Arnold Toynbee'nin yönetiminde yüksek lisans yaparak Mısır'a döndü. Medresetü'l-muallimîne'l-ulyâ'ya tayin edilinceye kadar lise tarih öğretmenliği yaptı. 1929'da Mısır niversitesi (bugünkü Kahire niversitesi) Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde doçent olarak görev aldı; daha sonra profesörlüğe yükseldi ve dekan yardımcılığı, dekanlık makamlarında bulundu. Bu arada Vezâretü't-terbiyye ve't-ta'lim ve Vezâretü's-şûûni'l-ictimâiyye'de birkaç defa müstefarlık ve müşavirlik yaptı.

Üstlendiği idarî görevlere rağmen hocalığını ve ilmi faaliyetlerini hiç aksatmayan Gurbâl, özellikle yüksek lisans öğrencilerinin çalışmalarıyla ilgilenerek birçok tez yönetti. Ayrıca Cem'iyetü'd-dirâsâti't-târîhiyye'nin kurucuları arasında yer aldı ve 1950'den itibaren de başkanlığını yürüttü. Milletlerarası ilmi toplantılarda Mısır'ı temsil etti; UNESCO genel kurulunda Mısır heyetinin başkanlığını ve bu teşkilâtın yürütme kurulu üyeliğini yaptı. Mecmau'l-lugati'l-Arabiyye'nin Coğrafya ve Tarih Bölümü ile Modern Terimler Komisyonu'nda görev aldı. Hayatının son dönemlerinde Câmiatü'd-düveli'l-Arabiyye'nin bünyesinde kurulan Ma'hedü'd-dirâsâti'l-Arabiyyeti'l-âliye'nin idareciliğini üstlendi ve bunu 30 Ekim 1961 tarihinde vuku bulan ölümüne kadar yürüttü.

Gurbâl'in fikrî gelişimi, içinde yaşadığı siyasî ve içtimâî şartların bir aynası gibidir. Bir Osmanlı vatandaşı olarak doğup yetişmiş, İngiliz işgali altında bağımsızlığını arayan Mısır'ın bir vatandaşı olarak üniversitede tarih dersleri vermiş ve nihayet 1952 devrimi sonrasında birliğini

arayan Arap milletinin bir ferdi olarak ölmüştür. Buna göre onun fikrî gelişimi üç safhada ele alınabilir. İlk safhada tarihe yaklaşım şekli ve bakış açısı ile bir Osmanlı'dır. Bu dönemdeki görüşleri, Mısır meselesini ülkede yaşayan insanların Osmanlı idaresine karşı memnuniyetsizliklerinin bir sonucu değil Fransa, Rusya ve İngiltere gibi emperyalist ülkelerin Osmanlılar'la ilgili genel planlarının bir parçası olarak ele aldığı yüksek lisans tezinde ifadesini bulmuştur. İkinci safhada İslâm âlemi ve özellikle Mısır'ın dünya içindeki yerini araştırmaya başladı; bu yaklaşım, onun tarihî olayları ele alırken takip ettiği yolda önemli bir rol oynamıştır. Gurbâl'i ilgilendiren ana konu, Osmanlı Devleti'nin dağılmasından sonra, daha önce başlayan bir süreç neticesinde Batılılar'ın sömürgesi haline gelen İslâm ülkelerinin sömürgecilerle olan ilişkileri ve özellikle bağımsızlıklarını nasıl elde edebilecekleriydi. Bu bağlamda Gurbâl için temel soruyu Mısır ve Mısırlı kimliğinin tarihî boyutu teşkil etmiştir. Onun bu safhada Mısır'ı İslâm dünyasının bazı özel noktalarda diğerlerinden ayrılan bir coğrafî ve kültürel parçası olarak tanımladığı ve kimliğini buna göre tesbite çalıştığı görülür. Bunu yansıtan eserleri *Tekvînü Mısır* ve *el-Mufâvađâtü'l-Briđâniyye*'dir. Hayatının üçüncü safhasında Gurbâl'in konuyu ele alış biçimi, Arap unsuruna daha fazla ağırlık veren ılımlı bir milliyetçilik doğrultusundadır. Bu dönemde özellikle Batı'ya ve Osmanlı'ya karşı ortak Arap kimliği vurgulanır ve bu kimlik temel iki dış faktörle (Osmanlı ve Batı) çeşitli iç faktörlerin karşılıklı ve karmaşık etkileşmesinin sonucu olarak ele alınır. Üçüncü safhanın ürünü son eseri olan *Minhâcün mufaşşalün*'dür.

Gurbâl'in tarihe yaklaşımı, özellikle XIX. yüzyıl Batı ilim âleminde yaygın hale gelen kültür tarihi bakış açısındandır. Buna göre tarih ilmi, sadece olayların nakledildiği rivayet tarihçiliğinden daha şümüllü biçimde ele alınmalıdır. Önemli olan, tarihî hadisenin sadece ne olduğu değil belki daha önemlisi vuku buluş sebepleri ve neticeleridir. Gurbâl tarihte tek faktörlü açıklamaları yeterli bulmaz ve kabul etmez. Ona göre herhangi bir olayın, özellikle içinde geliştiği şartlar açısından ve birden fazla faktör göz önüne alınarak açıklanması gerekir. Bu şekilde gerçek-

leştirilen bir tarih araştırmasının sahibi, söz konusu olayları bizzat içinde yaşayan ve cereyanına tesir eden kişilerden daha fazla anlama şansına sahiptir. Olayların içinde geliştiği şartların tamamını ise kültür kavramı ifade eder. Tarihî olayların anlaşılması için sosyolojik, psikolojik, edebî, iktisadî ve felsefî birçok yaklaşım biçiminin ve özellikle araştırma konusunun cereyan ettiği dönemdeki yaklaşım şekillerinin, olayları gerçekleştiren insanların ve o dönemin zihniyetinin de dikkate alınması gerekir. Tarih bu haliyle insan ilimlerinin mihrini oluşturmaktadır. Gurbâl, tarih araştırmalarında sadece coğrafi, içtimâî ve siyasî faktörleri göz önünde tutmaz; bunların yanında, önemli kararları alan şahsiyetlerin ve diğer insanlara yol göstermiş örnek kişilerin de ehemmiyetine dikkat çeker. Bu bakış açısı, hem diplomasi tarihi hem de genel tarihle ilgili eserlerinde ön plana çıkmaktadır.

Eserleri. 1. *The Beginnings of the Egyptian Question and the Rise of Mohamed Aly* (London 1928). Mısır meselesinin başlangıcını ve Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın yükselişini konu edinen yüksek lisans tezidir. 2. *Muhammed 'Alî el-Kebîr* (Kahire 1944). Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın hayatı ve icraatı hakkındadır. 3. *el-Mufâvađâtü'l-Briđâniyye mine'l-ihtilâl ilâ mu'âhedeti sene 1936* (Kahire 1952). İngilizler'in 1882 yılındaki işgalinden 1936'daki bağımsızlık antlaşmasına kadar İngiltere ile yapılan müzakereleri ele alan eser bu konuda yazmayı planladığı bir dizi kitabın ilki olarak yayımlanmış, fakat gerisi gelmemiştir. 4. *Tekvînü Mısır* (Kahire 1957). Gurbâl'in "The Making of Modern Egypt" adı altında yaptığı on radyo konuşmasının Arapça tercümesidir. 5. *Minhâcün mufaşşalün li-dirâseti'l-âvâmili't-târîhiyye fi binâ'i'l-ümmeti'l-Arabiyye 'alâ mâ hiye 'aleyhi'l-yevm*. Ma'hedü'd-dirâsâti'l-Arabiyyeti'l-âliye'de verdiği derslerden derlenen kitap, bugünkü Arap milletinin oluşumunu sağlayan tarihî faktörler üzerinde durur (bk. M. Ferîd Ebû Hadîd, XV [1963], s. 156). Gurbâl, "Ideas and Movements in Islamic History" (*Islam. The Straight Path Islam as Interpreted by Muslims*, nşr. K. W. Morgan, New York 1958, s. 42-86) adlı makalesinde ise İslâm tarihindeki fikrî cereyan ve hareketler hakkında bilgi vermektedir.

Muhammed
Şefik Gurbâl

el-Mevsû'atü'l-'Arabîyyetü'l-müyes-sere'nin (I-II, Kahire 1965) editörlüğünü de yapan Gurbâl ayrıca çeşitli dergilerde birçok makale yayımlamış, katıldığı kongre ve sempozyumlarda tebliğler sunmuştur.

BİBLİYOGRAFYA :

Zirikî, *el-A'lâm*, VI, 159; M. Mehdi Allâm, *el-Mecma'îyyûn fi hamsîne 'âmen*, Kahire 1982, s. 286-288; Kehhâle, *el-Müstedrek*, Beyrut 1406/1985, s. 655-656; Said Muhammed Bedevî v.dğr., *Mu'cemû esmâ'l-'Arab*, Beyrut 1411/1991, II, 1265; M. Ferid Ebû Hadîd, "el-Merhûmü'l-üstâz Muhammed Şefîk Gurbâl", *MMLA*, XV [1963], s. 153-158; Ahmed Abdürrahîm Mustafa, "Şefîk Gurbâl mü'errrihen", *el-Mecelletü't-Târîhiyyetü'l-Mısrîyye*, XI, Kahire 1963, s. 255-278; Ahmed İzzet Abdülkerîm, "Kelimetü'd-doktor Aḥmed 'İzzet 'Abdülkerîm", a.e., XI (1963), s. 10-20; a.m.f., "Muḥammed Şefîk Gurbâl: üstâzû Cîl ve şâhibü medrese", a.e., XIX (1972), s. 25-31; Ahmed Hâkî, "Şefîk Gurbâl: Bahşûn fi menhecîh ve aḥkâmîhi't-târîhiyye", a.e., XIX (1972), s. 33-71.

HİLAL GÖRGÜN

GURBET (الغربة)

Sâlikin vatanından ayrı yaşaması veya halkın davranış ve düşüncelerinden uzak kalması anlamında tasavvuf terimi.

Mutasavvıflar genellikle cismanî ve mânevî olmak üzere iki türlü gurbetten bahsederler. Birincisi kişinin memleketinden uzak kalmasıdır. Çeşitli sebeplerle seyahate çıkan gezgin mutasavvıflar bu anlamdaki gurbete büyük önem verirler; gurbete çıkmaya arzu duyar, gariplere sahip çıkmanın faziletinden söz ederler. "Gurbette iken ölen şehiddir" (İbn Mâce, "Cenâ'iz", 61) meâlindeki hadise bu bağlamda önemle işaret edilmiştir.

Mânevî gurbetin, biri tutum ve davranışlarla, diğeri düşünce ile (himmet) ilgili olmak üzere iki şekli vardır. Bir toplumun yaşama tarzı dine uygun değilse o toplumda yaşayan dindar insan öz yurdunda da olsa garip sayılır. Nitekim İslâm'ın ilk yıllarında Mekkeli müslümanlar kendi yurtlarında böyle bir gurbet hayatı yaşamışlardı. "İslâm garip olarak başladı, ileride yine garip olacaktır, ne mutlu o gariplere!" (Müslim, "İmân", 232; Tirmizî, "İmân", 13) meâlindeki hadiste bu duruma işaret edilmiştir. Mekke müşrikleri arasında azınlık olarak yaşayan ashap

garip sayıldığı gibi benzer şartlar altında zor bir hayat geçiren dindar müslümanlar da garip sayılır. "Güç şartlar altında sıkıntılı bir hayat yaşamak" anlamına gelen gariplik bu sebeple fazilet kabul edilmiştir. Nitekim, "Toplum bozulduğu zaman sünnete sarılan kimse elinde ateş tutan insan gibidir" meâlindeki hadis de (*Müsned*, II, 39, 55) bunu ifade etmektedir. Bazı hadislerde, İslâmî hayattan uzaklaşmış kişiler arasında yaşamak zorunda kalan dürüst müslüman, toplumda kendi hayat anlayışında kimse bulunmadığı için yalnız yaşayan takvâ sahibi kişi, sünneti halka öğretip yaymaya çabalayan mümin garip olarak nitelendirilmiştir (bk. İbn Kayyim el-Cevziyye, III, 203-204).

"Dünyada bir garip veya bir yolcu gibi yaşa" (Buhârî, "Rekâ'ik", 3; İbn Mâce, "Zühd", 13) meâlindeki hadisle gariplik teşvik edilmiştir. Ebû'l-Hasan es-Subeyhî, "Garip vatanında iken ondan uzak olan kişidir"; "Garip kendi meşrebinde olmayanlar arasında kalan kişidir" (Lâmiî, s. 213) derken bu tür garipliği anlatmak istemiştir. İbn Kayyim el-Cevziyye riyakâr, haram helâl tanımayan cahil zümreler arasında yaşamaya katılan ihlâslı, dindar ve âlim kişileri garip sayar (*Medâricü's-sâlikîn*, III, 219). Aynı şekilde Hakk'a ermek için mânevî sefere çıkan velîler, kendi hallerine ve eriştikleri makamlara yabancı olanlar arasında gariptirler.

Mânevî gurbetin en yüksek derecesi, "kişinin himmetiyle çevresindekilere ayrılması" şeklinde açıklanan âriflerin gurbetidir. Ârif sadece Hakk'ı ister, O'nunla teselli bulur; O'ndan başkasıyla olduğu zaman kendini garip hisseder; ârif dünya ve âhiret garibidir (Herevî, s. 41).

Muhyiddin İbnü'l-Arabî'ye göre, a'yân-ı sâbite*lerini bilen ve kendi aslı vatanlarından hiçbir zaman ayrılmayan kâmil ârifler için gurbet söz konusu olmaz. Çünkü onlar Hakk'ın kendilerine ayna olduğunu, sûretlerinin onda zuhur ettiğini bilirler (*el-Fütûhât*, II, 529).

Mutasavvıflara göre ruhların esas vatanı bu dünya ve bu beden değildir, ruhlar âlemdir. Asıl vatanlarından ayrılan ruhlar dünyada ve bedende iken gariptirler ve kendi vatanlarına dönmenin özlemi içinde yaşarlar. Bu anlamdaki gurbet hayatı özellikle tasavvuf edebiyatının en canlı temalarından olmuştur.

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, II, 39, 55; Buhârî, "Rekâ'ik", 3; Müslim, "İmân", 232; İbn Mâce, "Cenâ'iz", 61, "Zühd", 13; Tirmizî, "İmân", 13; Herevî, *Menâzil*, s. 41; a.e. (Revân), s. 182, 457; Yahyâ b. Habeş es-Sühreverdî, *el-Gurbetü'l-garibiyye* (*Mecmû'a-i Muşannefât-ı Şeyh İsrâk* içinde), Tahran 1335 hş., II, 235; Bakîî, *Meşrebü'l-er-vâh*, s. 144; İbnü'l-Arabî, *el-Fütûhât*, II, 527-529; a.m.f., *İşlâhât* (nşr. Bessâm Abdülvehhâb el-Câbî), Beyrut 1411/1990, s. 66; İbn Kayyim el-Cevziyye, *Medâricü's-sâlikîn*, Kahire 1403/1983, III, 203-215, 219; İbnü'l-Hatîb, *Ravzatü't-ta'rîf* (nşr. Muhammed el-Kettânî), Beyrut 1970, II, 483; Lâmiî, *Nefehât Tercümesi*, s. 213; Ankaravî, *Minhâcü'l-fukarâ*, Bulak 1256, s. 243-245; *el-Mu'cemû's-ş-şûfi*, s. 19; Cevâd Nûrbahş, *Ferheng-i Nûrbahş*, Tahran 1369 hş., IV, 154-160; Hasan M. eş-Şerkâvî, *el-El-fâzû's-ş-şûfiyye*, Kahire 1989, s. 216.

SÜLEYMAN ULUDAĞ

GUREBÂ BÖLÜKLERİ

Osmanlılar'da kapıkulu süvarilerinden iki bölümün adı.

Gurebâ kelimesi sözlükte "yabancı, kimsesiz, evinden uzakta bulunan kimse" mânâsına gelen garîbin çoğuludur. "Altı bölük" de denilen kapıkulu süvarilerinin en alt iki sınıfını oluşturdularından bunlara "aşağı bölükler" adı da verilir. Sefere giderken padişahın sağında ve solunda yer almalarına göre "sağ garibler" (gurebâ-yî yemîn) ve "sol garibler" (gurebâ-yî yesâr) olarak iki sınıfa ayrılırlardı. Altı bölümün orta bölüklerini oluşturan sağ ve sol ulûfeci-lerle birlikte gurebâ bölüklerine "dört bölük" veya "bölükât-ı erbaa" denirdi.

Eski kaynaklarda "garib yiğitler" veya "garib oğlanlar" şeklinde zikredilen (*Hicrî 835 Tarihli Süret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid*, s. 42, 115) gurebâ bölükleri mensuplarına bu adın verilmesinin sebebi, bunların asıl vatanlarından uzakta bulunmalarıyla ilgili olmalıdır. Nitekim daha kuruluş döneminde Arap, Acem gibi çeşitli milletlerden ve Anadolu beyliklerinden, kâfirlere karşı gazâ için Osmanlı Beyliği'nin sancağı altında toplananların var olduğu bilinmektedir. Ancak dâimî süvari birliği olarak gurebâ bölükleri XV. yüzyılın ilk yarısında teşkil edilmiştir. Gurebâ bölüklerinin neferleri, esasını devşirmelerin oluşturduğu Edirne, Galata ve İbrâhim Paşa saraylarının çıkma*larından sağlanırdı; fakat savaşta yararlık gösterenlerle daha sonra altı bölük halkının "veledeş" denilen oğulları da (BA, MD, nr.